

กรณีศึกษา: เรื่องการศึกษาตลาดการค้าสินค้าเกษตรอินทรีย์ของประเทศสหรัฐอเมริกา

แปล เรียบเรียง โดยนายอิทธิราช ศรีเสาวลักษณ์ . October 11, 2015

กล่าวถึงแนวโน้มการเติบโตของตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ในประเทศต่างๆ พบว่า ในประเทศพัฒนาแล้ว ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ประเทศในกลุ่มอียู ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ และญี่ปุ่น มีการเติบโตของความต้องการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์อย่างต่อเนื่อง แม้แต่ในช่วงที่โลกเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ในกลุ่มประเทศดังกล่าวยังคงมีการเติบโตแต่เป็นการเติบโตในอัตราที่ชะลอลงตัวลงเท่านั้น สำหรับด้านภาพรวมตลาดการค้าสินค้าเกษตรอินทรีย์ของโลก พบว่า ประเทศสหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรปมีความต้องการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์คิดเป็นอัตราส่วนมากกว่าร้อยละ 90 ของการค้าสินค้าเกษตรอินทรีย์ทั้งโลก ทำให้ประเทศอื่นๆ ที่ผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ส่วนใหญ่มีบทบาทเป็นประเทศผู้ส่งออกสินค้าดังกล่าวให้กับประเทศผู้บริโภคข้างต้น และมีอัตราส่วนการบริโภคภายในประเทศเพียงเล็กน้อย สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกาด้านแผนงานเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ (National Organic Program – NOP) อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (United States Department of Agriculture – USDA) โดยระบบการควบคุมและตรวจสอบรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์นี้เริ่มใช้มาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2002

สำหรับด้านสถานการณ์ต่าง ๆ ของการเกษตรอินทรีย์ประเทศสหรัฐอเมริกาประจำปี ค.ศ. 2014 และ 2015 ผู้ศึกษาได้รายงานให้ทราบไว้แล้วพอสังเขปในรายงานการศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง “สถานการณ์เกษตรอินทรีย์โลก ค.ศ. 2014” (The World of Organic Agriculture Situation 2014) และการศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง “การประชุมสัมมนาเกษตรอินทรีย์โลก BIOFACH เมือง Nuremberg ประเทศ Germany ระหว่างวันที่ 11-14 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2015” ดังนั้น การศึกษา”กรณีศึกษา: เรื่องตลาดการค้าสินค้าเกษตรอินทรีย์ของประเทศสหรัฐอเมริกา” ฉบับนี้ จึงเป็นการศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านตลาดการค้าสินค้าเกษตรอินทรีย์ของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเทศสหรัฐอเมริกาในสถานการณ์ปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการเผยแพร่ความรู้ด้านการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ในประเทศสหรัฐอเมริกาดำเนินการด้วยข้อมูลที่ทันสมัยในสถานการณ์ปัจจุบัน และเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรอินทรีย์ในประเทศไทยที่ให้ความสนใจงานศึกษานี้ จะได้พิจารณาใช้ความรู้ชุดนี้เป็นแนวทางหนึ่งจากหลายแนวทาง นำมาจัดทำเป็นข้อเสนอในการขับเคลื่อนและพัฒนาการเกษตรอินทรีย์ อันจะก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนและพัฒนาการเกษตรอินทรีย์ของประเทศไทย ให้เกิดการขับเคลื่อนและพัฒนาที่เข้มแข็งและยั่งยืน ทั้งภายในประเทศและสอดคล้องกับแนวทางการขับเคลื่อนและพัฒนาในระดับสากลต่อไป

การศึกษาตามรายงานฉบับนี้ เป็นงานการศึกษาส่วนบุคคล โดยใช้วิธีการศึกษาจากการแปลข้อมูลจากแหล่งข้อมูล www.organic at USDA /OTA และ USDA Foreign Agriculture Service (FAS) “Organics:

World Markets and Trade. และข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อการสนับสนุนความถูกต้อง หนักแน่น แม่นตรงของเนื้อหาที่แปลจากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น และจัดทำเป็นการรายงานตามบริบทของสถานการณ์ด้าน ตลาดการค้าสินค้าเกษตรอินทรีย์ของประเทศสหรัฐอเมริกา ตลอดจนการสรุปผลและจัดทำรายงานผลใน ประเด็นต่าง ๆ ซึ่งเปรียบเทียบกับการทำงานในประเทศไทยและนำเสนอเป็นรายงานเชิงพรรณนา โดยที่ การศึกษานี้จะแบ่งออกเป็น 4 บทความ คือ

1. Organic Agriculture at USDA ข้อมูลรายงานจาก www.organic at USDA /OTA
2. A Baseline for U.S. Trade in Organic Agricultural Products รายงานโดย Katherine Baldwin. October 2012.
3. Export Opportunities for U.S. Organics in EU Market รายงานโดย Marcel Pinckaers (Nov 2, 2013)
4. EU – U.S. Organic Trade Update – January 2014 รายงานโดย Roswitha Krautgartner (Jan 24, 2014)

1. รายงานเรื่องการเกษตรอินทรีย์ภายใต้กระทรวงเกษตรของประเทศสหรัฐอเมริกา (Organic Agriculture at United States Department of Agriculture: USDA)

ข้อมูลรายงานจาก www.organic at USDA /OTA

นับตั้งแต่กระทรวงเกษตรของประเทศสหรัฐอเมริกา (USDA) ได้มีแผนการสนับสนุนการขับเคลื่อนและ พัฒนาเกษตรอินทรีย์ตามโครงการ “Organic 101” โดยการให้ความรู้และการศึกษาด้านการเกษตรอินทรีย์ เพื่อการช่วยเหลือแรงงานในประเทศสหรัฐอเมริกาจำนวนกว่า 30,000 ราย ให้ได้เกิดความรู้และความเข้าใจ และตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเพื่อการผลิตผลผลิตเกษตรอินทรีย์เพื่อการบริโภคในครัวเรือน นอกจากนี้ยังมี ประชากรจำนวนประมาณ 23,000 ราย ได้เข้ารับการอบรมการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามโครงการ “Organic 202”

กระทรวงเกษตรของประเทศสหรัฐอเมริกา (USDA) มีความมุ่งมั่นที่จะให้การส่งเสริมและสนับสนุน การเกษตรอินทรีย์ให้เกิดการเจริญเติบโตงอกงามและประสบความสำเร็จในระดับต่าง ๆ โดยที่สำนักงาน เลขาธิการ USDA ได้แสดงถึงความสำเร็จในการดำเนินงานตามแผนการให้ความช่วยเหลือส่งเสริมและ สนับสนุนดังกล่าว ที่ส่งผลให้ผลผลิตเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานของประเทศมีปริมาณเพิ่มขึ้น คิดเป็นอัตราร้อยละ 25 ของผลผลิตเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานก่อนการดำเนินโครงการ ซึ่ง USDA อยู่ระหว่างการประเมินผลตามโครงการที่มีอยู่อย่างหลากหลายกิจกรรมเพื่อการช่วยเหลือส่งเสริมและ สนับสนุนให้การเกษตรอินทรีย์ในประเทศเกิดการเจริญเติบโต

ในการประชุมด้านนโยบายของ Organic Trade Association: OTA ในปี ค.ศ. 2013 ซึ่งเลขานุการ OTA ได้มอบนโยบายเพื่อใช้เป็นแนวทางที่กำหนดทิศทางการขับเคลื่อนและพัฒนาการเกษตรอินทรีย์ในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตลาดและการค้าและการผลิตอุตสาหกรรมสินค้าเกษตรอินทรีย์ และได้มีการประสานงานโดยตรงกับ USDA เพื่อการสนับสนุนในด้านการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ โดยที่ USDA ได้ให้การสนับสนุนแนวทางการใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์โดยการกำหนดโครงการของแต่ละโครงการตลอดจนการให้บริการของ USDA ตามแนวนโยบายการให้การส่งเสริมและสนับสนุนการเกษตรอินทรีย์ให้เกิดประสิทธิภาพทันต่อสถานการณ์ โดยที่ Tom Vilsack เลขานุการ USDA กล่าวว่า “เกษตรอินทรีย์ไม่ใช่ระบบการผลิตสินค้าเกษตรชนิดเดียว แต่เป็นระบบการผลิตที่มีความหลากหลายเพื่อสร้างความพึงพอใจให้เกิดแก่ผู้บริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ดังกล่าว”

ร่างนโยบาย Landmark Guidance ซึ่งเป็นร่างนโยบายการสนับสนุนเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ สหรัฐอเมริกา ได้กำหนดแนวทางการให้ความช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกรและผู้ผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ในระบบอุตสาหกรรม จนถึงปัจจุบันได้ประสบผลสำเร็จโดยที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสินค้าเกษตรอินทรีย์ได้ผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ออกสู่ตลาดจำหน่ายในประเทศมีปริมาณที่มากกว่า 17,000 รายการ คิดเป็นมูลค่าในตลาดค้าปลีกจำนวนประมาณ 35 พันล้านเหรียญสหรัฐในปัจจุบัน ซึ่งโดยข้อเท็จจริงแล้ว การเกษตรอินทรีย์ในประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตอาหารในระบบห่วงโซ่อาหารที่เริ่มต้นจากไร่จนถึงผู้บริโภค ที่มีการแบ่งออกเป็น 4 ระดับ โดยมีการให้ความช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุนในแต่ละระดับแตกต่างกัน

ในด้านการมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ได้มีการจัดทำร่างข้อกำหนดและมาตรฐานสำเร็จเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้วแล้วตามข้อเสนอของผู้มีส่วนร่วมในภาคส่วนต่าง ๆ ในการนี้ได้รวมถึงข้อกำหนดระบบความปลอดภัยอาหาร การจัดการความเสี่ยงต่าง ๆ ในกระบวนการผลิตอาหาร รวมถึงระบบมาตรฐานการส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ ซึ่งร่างข้อกำหนดมาตรฐานดังกล่าวมีความครอบคลุมถึงการกำจัดการจัดในส่วนของการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ ซึ่งที่ผ่านมาได้กล่าวถึงประเด็นต่าง ๆ อย่างยืดหยุ่นและซ้ำซาก ตลอดจนครอบคลุมถึงระบบการจ่ายค่าตอบแทนในอัตราที่ได้รับการยอมรับโดยทั่วไป โดยที่การยอมรับตามร่างข้อกำหนดมาตรฐานเป็นไปตามโครงสร้างที่เสนอโดยองค์กรภายใต้ USDA – NOP ที่มีบทบาทหน้าที่ในการควบคุมตรวจสอบรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และกำหนดแผนงานปฏิบัติการร่วมกับองค์กรภายนอก (Third party) เพื่อใช้เป็นกลไกในการจัดทำเอกสารการให้การรับรองตามคุณสมบัติของสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่กำหนดไว้ตามร่างข้อกำหนดและระบบมาตรฐานดังกล่าว

นอกจากนี้ ยังได้มีการจัดทำข้อมูลและการจัดลำดับความสำคัญของฟาร์มที่ทำการผลิตและโรงงานอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าอาหารเกษตรอินทรีย์ เพื่อการให้ความช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุนให้ประสบความสำเร็จเกิดความหลากหลายของผลิตภัณฑ์และช่องทางเลือก เพื่อนำพาไปสู่การมีศักยภาพและขีด

ความสามารถในการแข่งขันให้แก่ผู้ประกอบการเกษตรอินทรีย์ในระบบทั้งหมดให้เป็นไปตามเป้าหมาย แผนงานและยุทธศาสตร์ของ USDA ในการขับเคลื่อนและพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติต่อไป

สรุป (1) การเกษตรอินทรีย์ภายใต้กระทรวงเกษตรของประเทศสหรัฐอเมริกา (USDA) ใน สถานการณ์ปัจจุบันมีความก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในหลาย ๆ ด้าน อาทิ การขยายเครือข่ายและ ถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรอินทรีย์ไปสู่เกษตรกรและประชาชนทั่วไปให้หันมาผลิตและบริโภคผลผลิต เกษตรอินทรีย์ในครัวเรือน การจัดทำร่างข้อกำหนดการควบคุมและตรวจสอบรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ฉบับใหม่ที่ครอบคลุมถึงมาตรฐานความปลอดภัย การป้องกันความเสี่ยงการปนเปื้อนในอาหาร และมาตรฐาน การส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวดำเนินการภายใต้ความร่วมมือระหว่างกระทรวง เกษตรของประเทศสหรัฐอเมริกาและองค์กรภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับองค์กร Organic Trade Association: OTA เพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ในระดับ ฟาร์มและอุตสาหกรรมอาหารเกษตรอินทรีย์ ส่งผลให้สินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานมี ปริมาณสัดส่วนเพิ่มขึ้นในตลาดในอัตราส่วนร้อยละ 25 ของปริมาณสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับการรับรอง มาตรฐานก่อนหน้านี้ และมีสินค้าในระบบอุตสาหกรรมเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้นจำนวนมากในตลาด โดยในปัจจุบัน มีปริมาณสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรอินทรีย์วางจำหน่ายในตลาดเป็นจำนวนประมาณ 17,000 รายการ อันเป็น การเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันให้แก่ผู้ประกอบการเกษตรอินทรีย์ในระบบทั้งหมดให้ เป็นไปตามเป้าหมายแผนงานและยุทธศาสตร์ของ USDA ในการขับเคลื่อนและพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ ต่อไป

2. การศึกษาด้านตลาดการค้าสินค้าเกษตรอินทรีย์ของประเทศสหรัฐอเมริการะดับพื้นฐาน

(A Baseline for U.S. Trade in Organic Agricultural Products)

รายงานโดย Katherine Baldwin. October 2012.

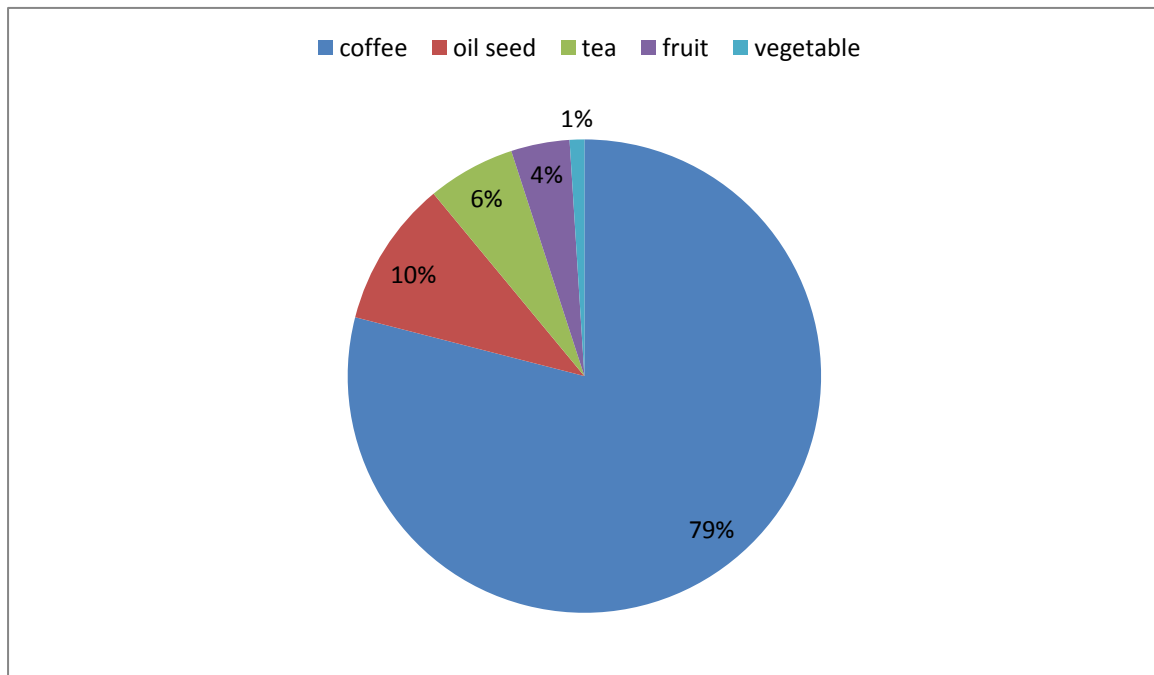
The National Organic Program: NOP เป็นองค์กรสังกัดอยู่ภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีขอบเขตการปฏิบัติเกี่ยวกับด้านการเกษตรอินทรีย์อันได้แก่ การควบคุมการ ติดฉลากสินค้าเกษตรอินทรีย์ การพิจารณาควบคุมกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ภายใต้กรอบของวิถี ชีวิต วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น การดูแลปกป้องสงวนรักษาระบบนิเวศ รวมถึงการผลิตสินค้าเกษตร อินทรีย์ในระบบอุตสาหกรรมโดยใช้เครื่องจักรเครื่องมือในการผลิต การสนับสนุนการใช้ทรัพยากรอย่างจำกัด และการนำมาหมุนเวียนใช้ใหม่ การส่งเสริมและสนับสนุนการฟื้นฟูระบบนิเวศและทรัพยากรธรรมชาติให้เกิด ความสมดุลและอุดมสมบูรณ์ การปกป้องความหลากหลายทางชีวภาพ การป้องกันการปนเปื้อนของปุ๋ยเคมี และสารเคมีเกษตรและพืช GMO ในผลผลิตเกษตรอินทรีย์ โดยที่ NOP เป็นองค์กรที่ดำเนินงานโดยยึด

หลักการของความเป็นธรรมภายในสังคมโดยการคุ้มครองดูแลคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าเกษตรอินทรีย์ ทั้งภายในประเทศและสินค้าที่นำเข้าจากต่างประเทศโดยกลไกขององค์กรภายนอก (Third party) ซึ่งมีความ ยืดหยุ่นผันแปรไปตามประเทศผู้ผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ในแต่ละภูมิภาคที่หลากหลาย

การจัดจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์อาหารเกษตรอินทรีย์ของประเทศสหรัฐอเมริกาอยู่ภายใต้การ กำกับของ NOP ซึ่งสินค้าเกษตรอินทรีย์ต่าง ๆ ที่จำหน่ายในตลาด ได้แก่ ผัก ผลไม้ เมล็ดธัญพืช เนื้อสัตว์ต่าง ๆ นม และเครื่องดื่มประเภทต่าง ๆ โดยในปี ค.ศ. 2012 มีอัตราการเติบโตประมาณร้อยละ 10 เมื่อ เปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา จึงนับได้ว่าตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ของประเทศสหรัฐอเมริกามีอัตราการเติบโต มาโดยตลอดและมีอนาคตที่สดใส ดังนั้นในระยะของการพัฒนาระบบการค้าและการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ ในปี ค.ศ. 2011 ประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการประเมินผลระบบข้อมูลการค้าและการจัดจำหน่ายสินค้าเกษตร อินทรีย์และพบว่ายังมีข้อบกพร่องของการจัดการระบบข้อมูลที่เป็นลักษณะไม่สามารถแยกประเภทของสินค้า ที่จัดจำหน่ายได้ จึงได้มีการริเริ่มในการจัดทำรหัสสินค้าเกษตรอินทรีย์ในชุดแรกจำนวน 20 รายการ ที่สามารถ แจกแจงรายละเอียดของสินค้าในลักษณะแผนภูมิของสินค้าที่ต้องชำระภาษี/ค่าธรรมเนียมศุลกากร ที่เรียกว่า Harmonized Tariff Schedule: HTS และสินค้าชุดแผนภูมิ B หรือที่เรียกว่า B Schedule จำนวน 23 รายการ และต่อมาในปี ค.ศ. 2012 ได้เพิ่มจำนวนสินค้าในแผนภูมิ HTS เป็น 23 รายการ และในแผนภูมิ B เป็น 26 รายการ ซึ่งในปี ค.ศ. 2011 จากการประเมินผลข้อมูลภายหลังการใช้ระบบข้อมูล HTS และ B Schedule พบว่า มีการบันทึกข้อมูลของปริมาณสินค้านำเข้า/ส่งออกและแหล่งนำเข้า/ส่งออกสินค้าเกษตร อินทรีย์ของประเทศสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ. 2011 โดยการบันทึกข้อมูลของ Global Trade Atlas 2012 ดัง แผนภูมิที่ปรากฏ และตามรายละเอียดพอสังเขป คือ

ในปี ค.ศ. 2011 ประเทศสหรัฐอเมริกานำเข้าสินค้าเกษตรอินทรีย์ผ่านระบบ HTS มีมูลค่าประมาณ 667 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยที่ปริมาณสินค้านำเข้าดังกล่าวประมาณร้อยละ 80 เป็นสินค้าประเภท กาแฟ อินทรีย์ ส่วนสินค้าประเภทผักและผลไม้อินทรีย์มีส่วนการนำเข้าเป็นจำนวนน้อย โดยสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ นำเข้าส่วนใหญ่จะนำเข้ามาจากประเทศเปรู เม็กซิโก โคลัมเบียตามรายละเอียดในแผนภาพที่ 2 และระหว่าง เดือนมกราคม – มิถุนายน ค.ศ. 2012 สินค้านำเข้าส่วนใหญ่เป็นสินค้าประเภทถั่วเหลืองอินทรีย์ แป้งสาลี แอปเปิ้ล และกาแฟ โดยมีปริมาณและมูลค่าใกล้เคียงกับปี ค.ศ. 2011 ในช่วงระยะเวลาเดียวกัน

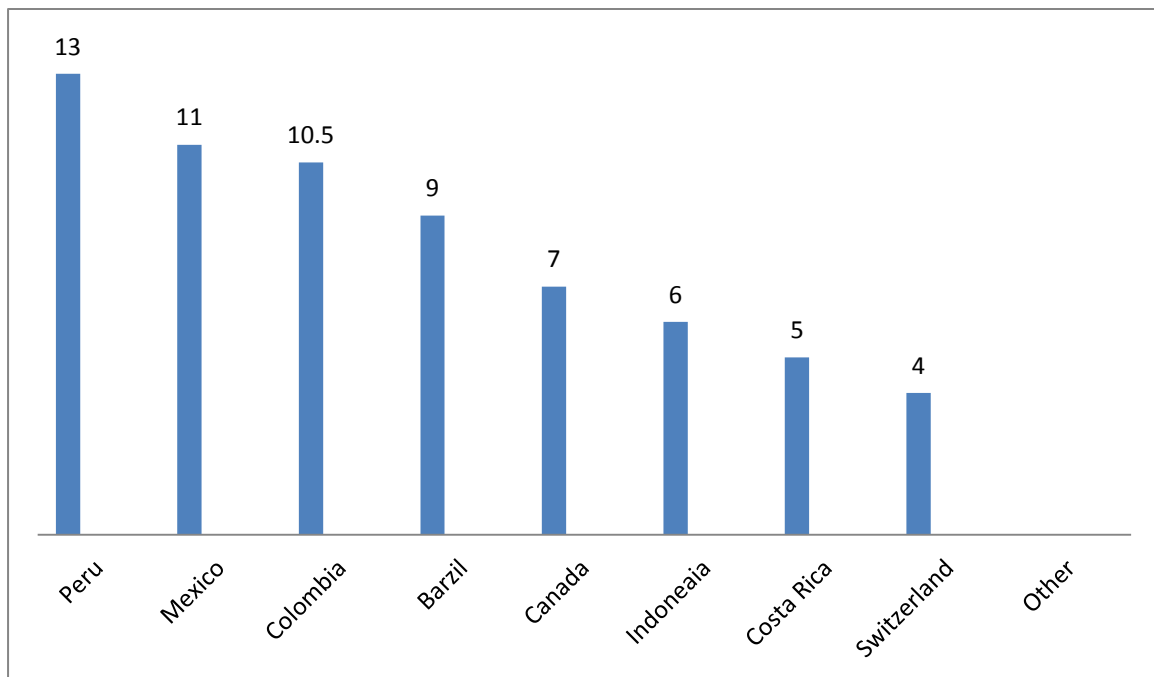
แผนภาพที่ 1: แสดงชนิดและอัตราร้อยละสินค้าเกษตรอินทรีย์นำเข้าของประเทศสหรัฐอเมริกา ค.ศ. 2011

Total 2011 U.S. Organic Import: 667 million U.S. Dollars.

Source: Global Trade Atlas 2012

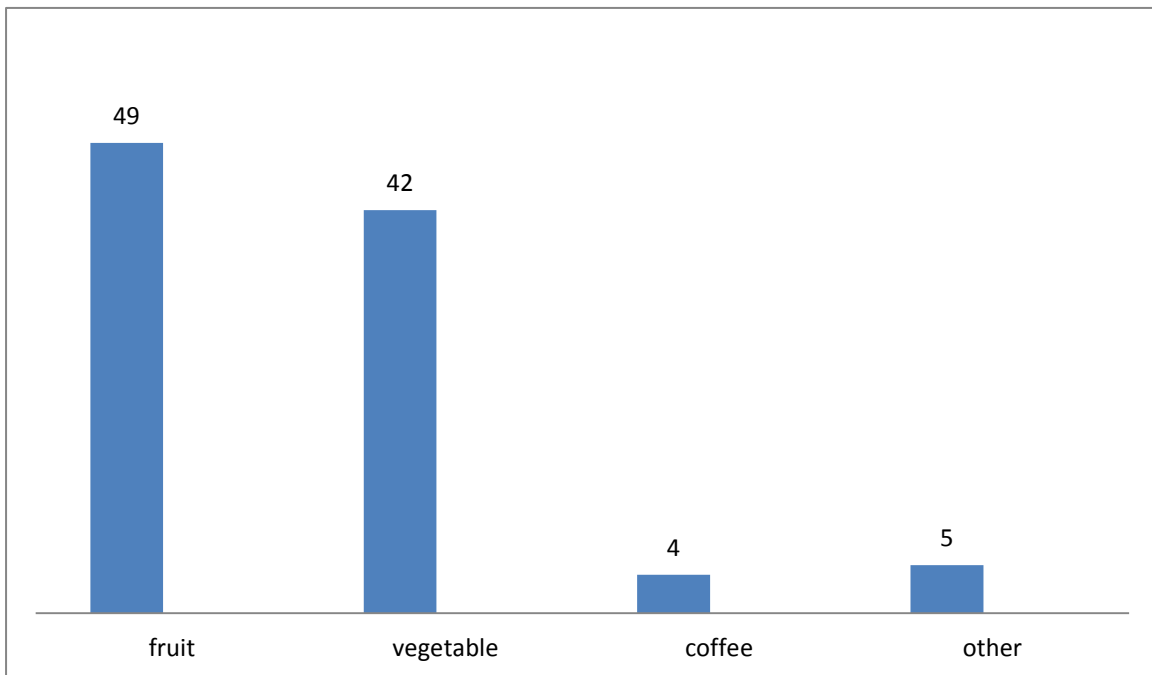
แผนภาพที่ 2: แสดงส่วนแบ่งตลาดของประเทศนำเข้าสินค้าเกษตรอินทรีย์สู่ประเทศสหรัฐอเมริกา ค.ศ. 2011

Source: Global Trade Atlas 2012. (Other = 35%)

ด้านชนิดของสินค้าส่งออกและประเทศที่ส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยในปี ค.ศ. 2011 มีการส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ผ่านระบบแผนภูมิ B (Schedule B) คิดเป็นมูลค่าทั้งสิ้นประมาณ 441 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยที่สินค้าเกษตรอินทรีย์ส่งออกส่วนใหญ่เป็นสินค้าประเภทผักและผลไม้ อินทรีย์ โดยส่งออกเป็นผลไม้อินทรีย์ร้อยละ 49 ผักอินทรีย์ร้อยละ 42 กาแฟอินทรีย์ร้อยละ 4 และสินค้าอื่น ๆ ร้อยละ 5 และประเทศหลักที่ส่งสินค้าเกษตรอินทรีย์ไปจำหน่าย ได้แก่ ประเทศแคนาดาส่งจำหน่ายร้อยละ 57 เม็กซิโกร้อยละ 11 ญี่ปุ่นร้อยละ 7 ออสเตรเลียร้อยละ 5 ไต้หวันร้อยละ 4 เอเชียและแปซิฟิกร้อยละ 9 อเมริกากลางและแคริบเบียนร้อยละ 3 ยุโรปร้อยละ 3 และตะวันออกกลางและแอฟริการ้อยละ 1 โดยมีรายละเอียดตามแผนภาพที่ 3 และแผนภาพที่ 4 ดังต่อไปนี้

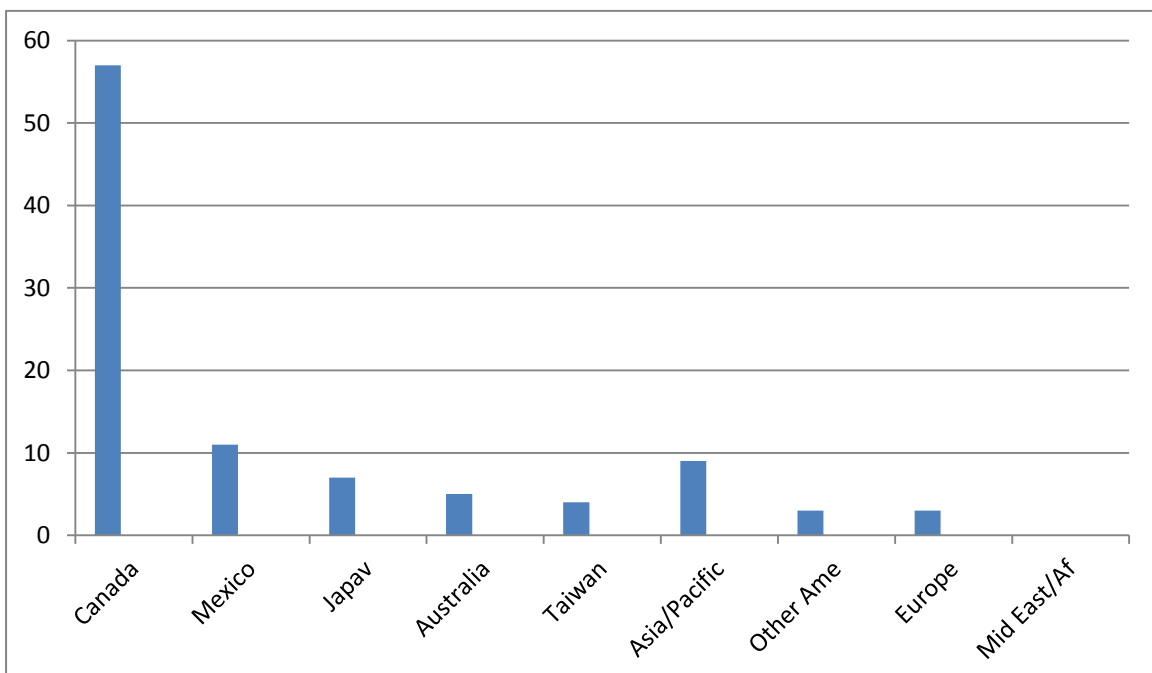
แผนภาพที่ 3: แสดงชนิดและอัตราร้อยละสินค้าเกษตรอินทรีย์ส่งออกของประเทศสหรัฐอเมริกา ค.ศ. 2011

Total 2011 U.S. Organic Export: 441 million U.S. Dollars.

Source: Global Trade Atlas 2012

แผนภาพที่ 4: แสดงส่วนแบ่งตลาดของประเทศส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา ค.ศ. 2011

Source: Global Trade Atlas 2012. (Middle East/Africa = 1%)

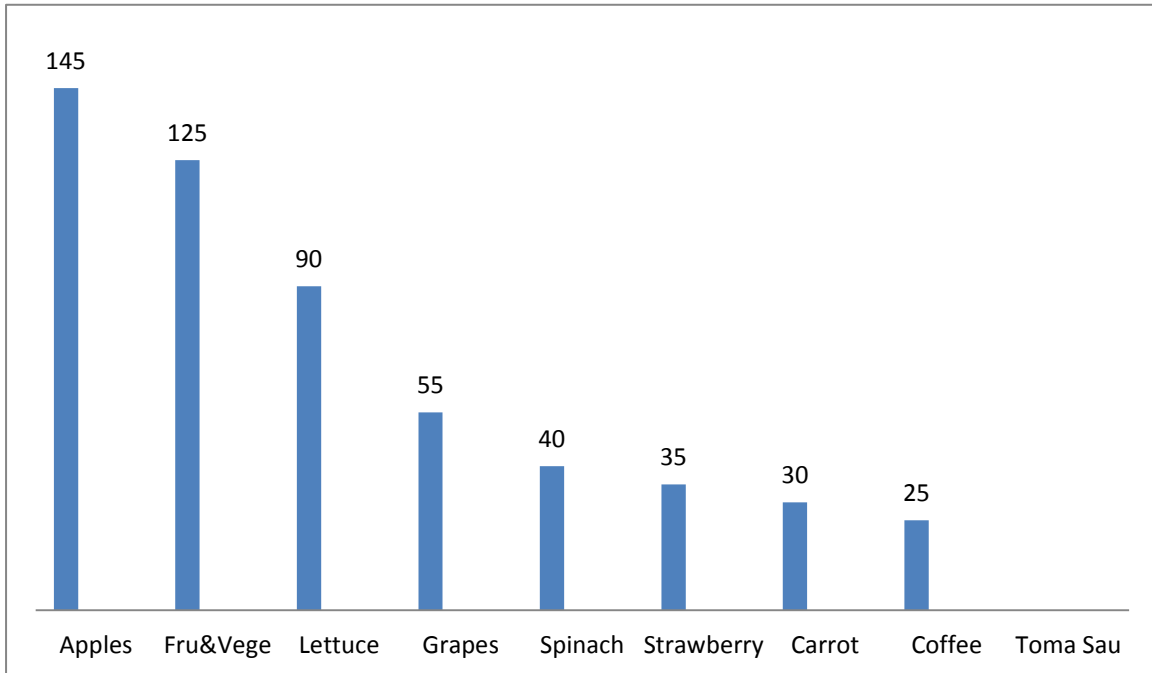
United State Department of Agriculture Economic Research Service ได้จัดทำรายงานด้านการนำเข้าและส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ของประเทศสหรัฐอเมริกาปี ค.ศ. 2013 ในหัวข้อเรื่อง U.S. Organic Trade Includes Fresh Produce Exports เผยแพร่เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน ค.ศ. 2014 รายงานโดย Catherine Greene เมื่อเดือน มิถุนายน 2015 ซึ่งพบว่า ในปี ค.ศ. 2013 ประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการพัฒนาระบบและนโยบายต่าง ๆ ด้านการค้าเกษตรอินทรีย์ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินงานโดยการสร้างการมีส่วนร่วมและการเป็นหุ้นส่วนทางการค้ากับประเทศคู่ค้าสินค้าเกษตรอินทรีย์ทั่วโลก ซึ่งในปี ค.ศ. 2013 ได้มีการส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ประเภทผักสดและผลไม้สดออกไปจำหน่ายยังประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกกว่า 80 ประเทศ และได้มีการนำเข้าสินค้าเกษตรอินทรีย์ประเภทกาแฟ กล้วย น้ำมันมะกอก จากประเทศที่อยู่ในภูมิภาคอเมริกากลางและอเมริกาใต้รวมถึงประเทศอื่น ๆ กว่า 100 ประเทศ โดยมีประเทศแคนาดาและเม็กซิโกเป็นประเทศหุ้นส่วนทางการค้าที่มีการนำเข้าสินค้าเกษตรอินทรีย์จากประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นปริมาณที่มากที่สุด และประเทศที่เป็นหุ้นส่วนทางการค้าที่ส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ไปยังประเทศสหรัฐอเมริกามากที่สุด ได้แก่ ประเทศเม็กซิโก อิตาลี เปรู และโคลัมเบีย โดยการส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ดังกล่าวได้รับการตรวจสอบรับรองคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าโดยองค์กร Swiss Research Institute of Organic Agriculture (FiBL) ที่เป็นองค์กรที่มีการตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ในระดับสากลให้แก่ประเทศต่าง ๆ กว่า 160 ประเทศทั่วโลก และตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ FiBL ได้มีการตรวจรับรองมาตรฐานซึ่งเป็นตลาดใหญ่ที่สุดสองตลาด คือ ตลาดของประเทศสหรัฐอเมริกา และตลาดในยุโรป ส่วนสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่นำเข้าไปจำหน่ายยังประเทศสหรัฐอเมริกาจะต้องผ่านการตรวจสอบรับรองคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าภายใต้ระบบมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของ USDA และจากการบันทึกข้อมูลจาก U.S. Department of Commerce ระบุว่า ในปี ค.ศ. 2013 ประเทศสหรัฐอเมริกามีมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ประมาณ 537 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และมีมูลค่าการนำเข้าสินค้าเกษตรอินทรีย์ประมาณ 1.4 พันล้านเหรียญสหรัฐ

สินค้าเกษตรอินทรีย์ที่มีปริมาณการผลิตและจำหน่ายมากที่สุดในประเทศสหรัฐอเมริกาคือสินค้าประเภทผักสดและผลไม้สด โดยที่กระทรวงพาณิชย์ประเทศสหรัฐอเมริกาได้รายงานว่า ในปี ค.ศ. 2013 สินค้าผักและผลไม้เกษตรอินทรีย์ชนิดเมืองหนาวเป็นสินค้าประจำชาติที่มีการส่งออกมากถึงร้อยละ 90 ของผลผลิตทั้งหมดคิดเป็นมูลค่าประมาณ 537 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และชนิดของสินค้าผักและผลไม้อินทรีย์ที่มีการส่งออกมากที่สุด 3 ชนิด คือ แอปเปิ้ล ผักกาดหอม และองุ่น ในขณะที่แอปเปิ้ลและองุ่นที่เป็นผลผลิตในระบบทั่วไปของประเทศสหรัฐอเมริกาคือสินค้าที่มีการส่งออกมากที่สุดเช่นกัน โดยที่ประเทศแคนาดาและเม็กซิโกเป็นประเทศที่ประเทศสหรัฐอเมริกาส่งสินค้าเกษตรอินทรีย์ไปจำหน่ายมากที่สุด คิดเป็นปริมาณอัตราร้อยละ 83 ของสินค้าเกษตรอินทรีย์ส่งออกทั้งหมดของประเทศสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ. 2013 ส่วนที่เหลือส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่น ไต้หวัน และออสเตรเลีย โดยที่ระหว่างปี ค.ศ. 2011 – 2013 มีอัตราการเติบโตของการส่งออก

สินค้าเกษตรอินทรีย์ประมาณร้อยละ 25 จุดเด่นของการเติบโตของการส่งออกนี้เป็นการส่งออกแอปเปิ้ลไปจำหน่ายยังประเทศเม็กซิโก

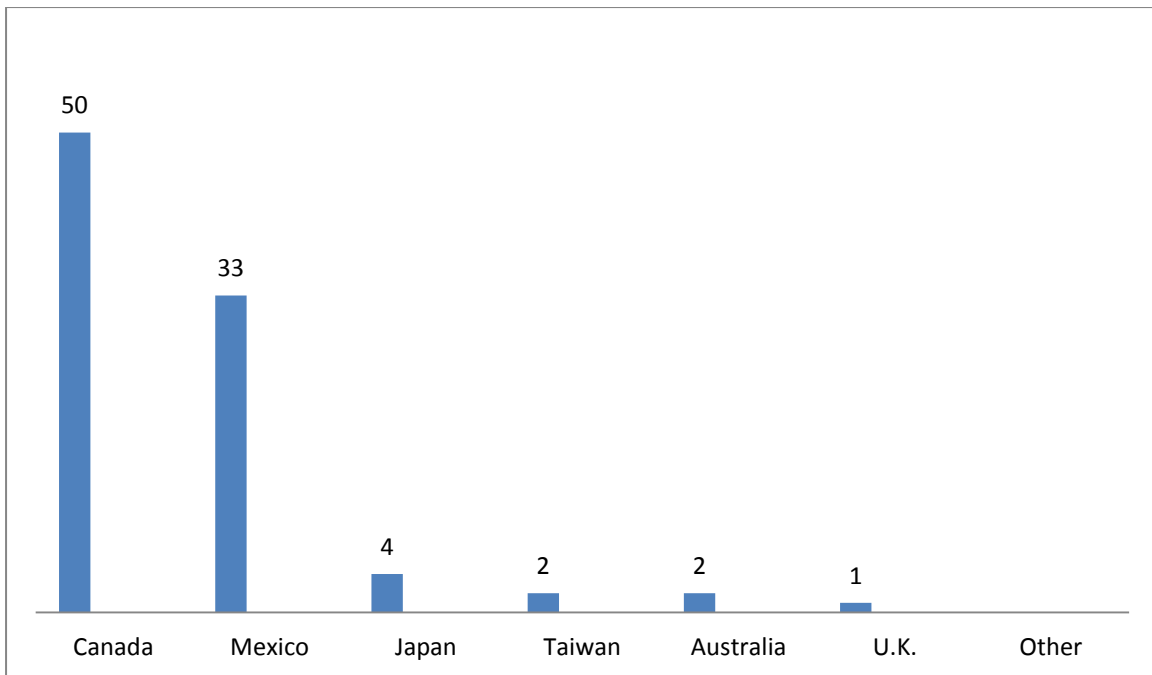
แผนภาพที่ 5: แสดงมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ของประเทศสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ. 2013

(Millions Dollars)

Source: USDA, Foreign Agricultural Service Trade Database on U.S. Department of Commerce, U.S. Census Bureau. 2014. (Tomato Sauce = 15%)

แผนภาพที่ 6: แสดงส่วนแบ่งตลาดของประเทศส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา ค.ศ. 2013. (%)

Source: USDA, Foreign Agricultural Service Trade Database on U.S. Department of Commerce, U.S. Census Bureau. 2014. (Other = 8 %)

และช่วยในการเปิดตลาดจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ใหม่ให้แก่เกษตรกรและผู้ประกอบการของประเทศสหรัฐอเมริกา กระทรวงเกษตร (USDA) ได้มีการเจรจาทางการค้ากับรัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกโดยมุ่งที่จะเจรจาทำความตกลงความเท่าเทียมด้านมาตรฐานและความเป็นหุ้นส่วนทางการค้ากับประเทศคู่ค้า โดยที่การเจรจาประสบความสำเร็จในปี ค.ศ. 2009 ได้ทำความตกลงความเท่าเทียมมาตรฐานเกษตรอินทรีย์กับประเทศแคนาดา ในปี ค.ศ. 2012 ทำกับสหภาพยุโรป และในต้นปี ค.ศ. 2014 ทำกับประเทศญี่ปุ่น ซึ่งการทำความตกลงความเป็นหุ้นส่วนทางการค้านี้อยู่ภายใต้ข้อตกลงตามระบบมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของประเทศสหรัฐอเมริกาและข้อตกลงอื่น ๆ

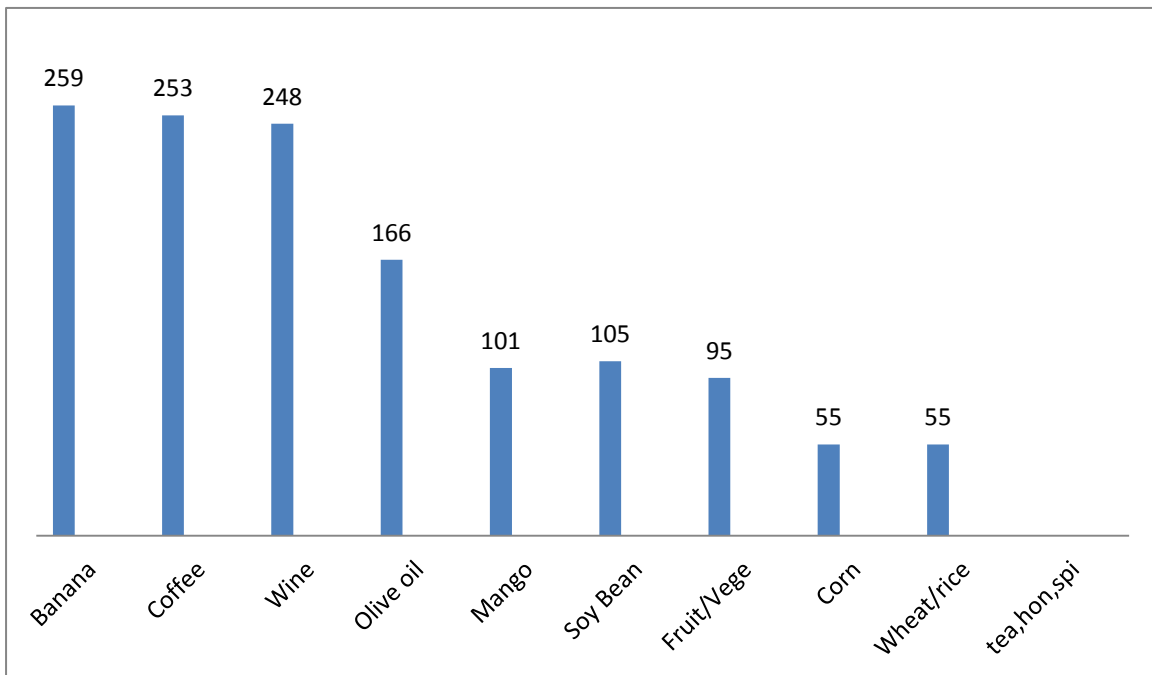
การนำเข้าสินค้าเกษตรอินทรีย์ของประเทศสหรัฐอเมริกาในอนาคตมีแนวโน้มเป็นตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์เขตร้อน

สินค้าเกษตรอินทรีย์ที่นำเข้าสู่ตลาดจำหน่ายในประเทศสหรัฐอเมริกาจะต้องได้รับการตรวจรับรองคุณภาพและมาตรฐานจากกระทรวงเกษตรของประเทศสหรัฐอเมริกา ภายใต้ระบบมาตรฐานของ USDA ดังกล่าวเป็นระบบมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับในระดับสากลและภายใต้ข้อตกลงที่ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ทำความตกลงกับประเทศคู่ค้า โดยที่ในปี ค.ศ. 2013 ที่ผ่านมาประเทศสหรัฐอเมริกามีสินค้าเกษตรอินทรีย์นำเข้าชนิดต่าง ๆ ส่วนใหญ่ที่เป็นที่นิยมบริโภค เป็นสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ผลิตจากประเทศในเขตร้อนชื้น (Tropical) และเขตกึ่งร้อนกึ่งอบอุ่น (Subtropical) โดยที่สินค้าเกษตรอินทรีย์นำเข้าเหล่านั้นเป็นสินค้าที่ประเทศสหรัฐอเมริกาไม่สามารถผลิตได้เองในปริมาณที่เพียงพอแก่การบริโภคในประเทศ สินค้าเกษตรอินทรีย์ต่าง ๆ

ดังกล่าว ได้แก่ กาแฟอินทรีย์ มีมูลค่านำเข้าประมาณ 253 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ถั่วอินทรีย์ มูลค่านำเข้าประมาณ 259 ล้านดอลลาร์สหรัฐ น้ำมันมะกอก มูลค่านำเข้าประมาณ 166 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และมะม่วง มูลค่านำเข้าประมาณ 101 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยที่สินค้าเกษตรอินทรีย์นำเข้าเหล่านั้นมีมูลค่าการนำเข้าคิดเป็นอัตราร้อยละ 60 ของมูลค่านำเข้าในปี ค.ศ. 2013 นอกจากนี้ ประเทศสหรัฐอเมริกายังได้มีการนำเข้าถั่วเหลืองอินทรีย์มูลค่านำเข้าประมาณมากกว่า 100 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เมล็ดธัญพืชอินทรีย์มูลค่านำเข้าประมาณใกล้เคียง 100 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งการนำเข้าถั่วเหลืองอินทรีย์และเมล็ดธัญพืชอินทรีย์เป็นการช่วยลดช่องว่างระหว่างความต้องการบริโภคภายในประเทศ ส่วนอันดับของประเทศที่นำเข้าสินค้าเกษตรอินทรีย์สู่ประเทศสหรัฐอเมริกา 5 อันดับสูงสุด ได้แก่ ประเทศเม็กซิโก อิตาลี ปรู โคลัมเบีย และฝรั่งเศส คิดเป็นการนำเข้าสินค้าเกษตรอินทรีย์ของประเทศเหล่านั้นรวมทั้งสิ้นในอัตราร้อยละ 40 ของสินค้าเกษตรอินทรีย์นำเข้าในปี ค.ศ. 2013 ส่วนอื่น ๆ ที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 60 ประเทศสหรัฐอเมริกานำเข้าจากประเทศต่าง ๆ อีกร้อยกว่าประเทศทั่วโลก

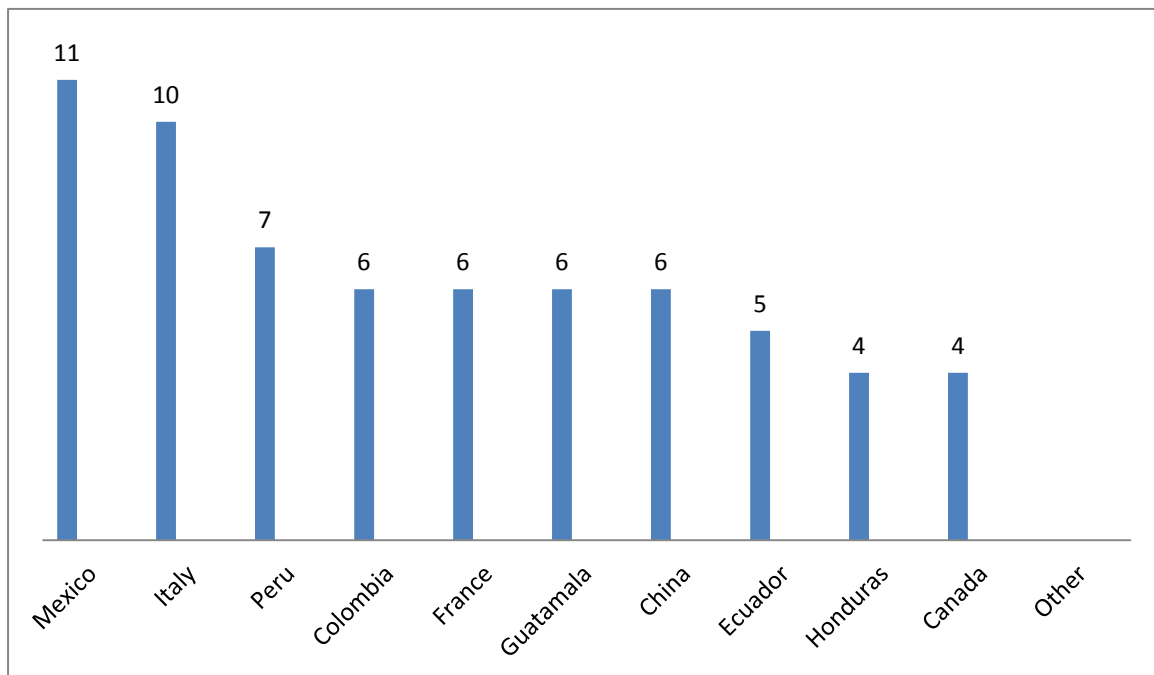
แผนภาพที่ 7: แสดงมูลค่าการนำเข้าสินค้าเกษตรอินทรีย์ของประเทศสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ. 2013

(Millions Dollars)

Source: USDA, Foreign Agricultural Service Trade Database on U.S. Department of Commerce, U.S. Census Bureau. 2014. (Tea, Honey, Spices = 65%)

แผนภาพที่ 8: แสดงส่วนแบ่งตลาดของประเทศนำเข้าสินค้าเกษตรอินทรีย์สู่ประเทศสหรัฐอเมริกา ค.ศ. 2013. (%)

Source: USDA, Foreign Agricultural Service Trade Database on U.S. Department of Commerce, U.S. Census Bureau. 2014. (Other = 35 %)

สถานการณ์ตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ในประเทศสหรัฐอเมริกา จากการสำรวจของสมาคมการค้าเกษตรอินทรีย์ สหรัฐอเมริกา (Organic Trade Association - OTA) เผยแพร่เมื่อวันที่ 15 เมษายน ค.ศ. 2015 พบว่า ตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ในประเทศสหรัฐอเมริกามีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยในปี ค.ศ. 2014 ที่ผ่านมา ตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์โดยรวมเติบโตมากถึงร้อยละ 11.3 ส่งผลให้ตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ในประเทศสหรัฐอเมริกามีมูลค่ารวมประมาณ 39.1 พันล้านเหรียญสหรัฐ (กว่า 1.29 ล้านล้านบาท) โดยสินค้าเกษตรอินทรีย์ในกลุ่มอาหารมีมูลค่าทางการตลาดราว 35.9 พันล้านเหรียญสหรัฐ (ขยายตัวร้อยละ 11) และสินค้าที่ไม่ใช่อาหารมีมูลค่า 3.2 พันล้านเหรียญ (ขยายตัวร้อยละ 14) ทำให้สินค้าเกษตรอินทรีย์ในกลุ่มอาหารมีส่วนแบ่งทางการตลาดรวมกันในอัตราประมาณร้อยละ 5 ของตลาดผลิตภัณฑ์อาหารโดยรวมของประเทศ นอกจากนี้ ในการสำรวจพบว่า ผู้บริโภคที่เลือกซื้อสินค้าเกษตรอินทรีย์เป็นผู้บริโภคจากทุกกลุ่มรายได้และทุกกลุ่มเชื้อชาติ ประชากรส่วนใหญ่ในทุกรัฐเลือกซื้ออาหารที่ผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์ ในบางรัฐ ผู้บริโภคประมาณร้อยละ 90 ของประชากรทั้งหมดในรัฐที่มีการเลือกซื้อเลือกหาสินค้าในกลุ่มอาหารเกษตรอินทรีย์ที่เป็นผักและผลไม้อินทรีย์ และสินค้าในกลุ่มดังกล่าวยังคงเป็นกลุ่มสินค้าที่ขายดีที่สุด โดยในปี ค.ศ. 2013 ที่ผ่านมา มียอดขายสูงถึง 13 พันล้านเหรียญสหรัฐ ขยายตัวขึ้นจากปีก่อนในอัตราร้อยละ 12 และครองสัดส่วนกว่าร้อยละ 36 ของตลาดสินค้าอาหารเกษตรอินทรีย์ และมีส่วนแบ่งทางการตลาดร้อยละ 12 ของตลาดผักและผลไม้โดยรวมของประเทศ (www.thaiorganictrade.com)

สรุป ด้านตลาดการค้าสินค้าเกษตรอินทรีย์ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีการเติบโตมาโดยตลอด โดยสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่นิยมนำเข้ามาบริโภคภายในประเทศส่วนใหญ่เป็นสินค้าผลผลิตทางการเกษตรเขตร้อน และสินค้าที่ไม่สามารถผลิตได้เองหรือผลิตได้เพียงพอกแก่การบริโภคภายในประเทศ อาทิ กลัวย กาแฟ มะม่วง น้ำมันมะกอก เครื่องดื่มประเภทไวน์ ถั่วเหลือง ข้าวโพด แป้งสาลี ข้าว ชา น้ำผึ้ง และเครื่องเทศ ส่วนสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ประเทศสหรัฐอเมริกาส่งออกไปจำหน่ายยังประเทศต่าง ๆ ที่เป็นสินค้ายอดนิยมน ได้แก่ แอปเปิ้ล ผักกาดหอม และองุ่น นอกจากนี้ยังมีการส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ประเภท ผักและผลไม้สด สตรอว์เบอร์รี่ แครอท กาแฟ และซอสมะเขือเทศ เป็นต้น สาเหตุหลักที่ประเทศสหรัฐอเมริกามีการเติบโตของตลาดการค้าสินค้าเกษตรอินทรีย์และได้ชื่อว่าเป็นตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ใหญ่ที่สุดในโลก ได้แก่

(1) จากการที่ USDA ได้มีการร่วมกับกระทรวงพาณิชย์จัดทำระบบฐานข้อมูลในรูปแบบใหม่ ได้แก่ ระบบ HTS และระบบ Schedule B ซึ่งถือได้ว่าเป็นการปฏิรูประบบฐานข้อมูลของสินค้าเกษตรอินทรีย์ทั้งการนำเข้าและส่งออกอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้สามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในเชิงวิเคราะห์เพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกรและผู้ประกอบการได้อย่างตรงประเด็นเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

(2) การเจรจาทางการค้าเกี่ยวกับความเท่าเทียมกันด้านระบบมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์และความเป็นหุ้นส่วนทางการค้ากับประเทศต่าง ๆ ที่ประสบความสำเร็จแล้ว คือ ประเทศแคนาดา ยุโรป ญี่ปุ่น และล่าสุดกับประเทศเกาหลี จึงเกิดระบบการค้าเกษตรอินทรีย์ที่สามารถส่งไปจำหน่ายระหว่างกันได้โดยสะดวก และมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นในปริมาณที่มากกว่าในอดีตที่ผ่านมา

นอกจากนี้ จากข้อมูลสินค้านำเข้าในตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า มีสินค้าข้าวอินทรีย์ที่เป็นสินค้าส่งออกที่มีศักยภาพของประเทศไทย และจากข้อมูลของกระทรวงพาณิชย์ของประเทศไทย พบว่า สินค้าข้าวอินทรีย์ของประเทศไทยที่ส่งไปจำหน่ายยังตลาดประเทศสหรัฐอเมริกา โดยในปี ค.ศ. 2010 ส่งไปจำหน่ายประมาณ 1,249.48 ตัน ปี ค.ศ. 2011 ส่งไปจำหน่ายประมาณ 1,24.87 ตัน ปี ค.ศ. 2012 ส่งไปจำหน่ายประมาณ 2,392.57 ตัน ปี ค.ศ. 2013 ส่งไปจำหน่ายประมาณ 1,660.92 ตัน ปี ค.ศ. 2014 ส่งไปจำหน่ายประมาณ 2,489.95 ตัน นับได้ว่ามีอัตราการนำเข้าข้าวอินทรีย์ในปริมาณที่เพิ่มขึ้นประมาณ 100 ตัน/ปี นับจากปี ค.ศ. 2012 – 2014

ส่วนสินค้าเกษตรอินทรีย์อื่น ๆ ไม่มีข้อมูลการนำเข้าจากประเทศไทย และจากการที่ตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์กำลังเป็นที่นิยมบริโภคของผู้บริโภคทุกกลุ่มในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่มีความแปลกใหม่และสินค้าจากเขตร้อน ข้อเสนอคือควรเลือกเจาะตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ประเทศไทยมีจุดแข็งในการผลิตจากเทคโนโลยีและนวัตกรรมและเป็นสินค้าเพื่อสุขภาพ เช่น สินค้าที่ผลิตภัณฑ์จากข้าวอินทรีย์แปรรูปต่าง ๆ ได้แก่ น้ำมันจากข้าวอินทรีย์ที่เป็นเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ น้ำผลไม้อินทรีย์ เช่น น้ำมังคุดอินทรีย์ ฯลฯ และตลาดเครื่องเทศอินทรีย์ที่ประเทศไทยสามารถผลิตได้จากเครื่องเทศและสมุนไพรไทยเพื่อ

สุขภาพและปรุงอาหาร เช่น พริกไทย ขิง ชาหม่อน เป็นต้น ส่วนผลไม้อินทรีย์ควรทำตลาดในสินค้าจากเขตร้อน เช่น มังคุดอินทรีย์ เป็นต้น แต่สินค้านี้จะต้องผลิตให้ได้ตามระบบมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของ USDA ส่วนการส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์จากประเทศสหรัฐอเมริกาจำหน่ายในตลาดประเทศไทย ได้แก่ แยมผลไม้ชนิดต่าง ๆ และผลไม้สด เช่น แอปเปิ้ล และองุ่น ซึ่งได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์จาก USDA เป็นต้น

บรรณานุกรม

www.organic at USDA /OTA และ USDA Foreign Agriculture Service (FAS) “Organics: World Markets and Trade.

www.thaiorganictrade.com